

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 22/2010 rd

Regeringens proposition om godkännande av det generella säkerhetsskyddsavtalet om ömsesidigt skydd och utbyte av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 november 2010 en proposition om godkännande av det generella säkerhetsskyddsavtalet om ömsesidigt skydd och utbyte av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen (RP 245/2010 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Kaija Suvanto, utrikesministeriet.

Dessutom har skriftliga utlåtanden lämnats av

- inrikesministeriet
- försvarsministeriet
- arbets- och näringsministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner det generella säkerhetsskyddsavtalet om ömsesidigt skydd och utbyte av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen.

Syftet med avtalet är att skydda säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som utbyts mellan två eller flera nordiska länder som är fördragsslutande parter, eller mellan kontraktsparter inom de nordiska ländernas jurisdiktion,

inom utrikes-, försvars-, säkerhets- och polisärenden eller i vetenskapligt, industriellt eller teknologiskt samarbete, eller som framtagits grundade på eller som härrör från de uppgifter som har utbytts. Det är fråga om särskilt känsligt informationsmaterial som specifikt har klassificerats för en hög säkerhetsnivå i den upprättande fördragsslutande staten.

Avtalet träder i kraft trettio dagar efter det datum då ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumenten lämnats in av den sista av de regeringar som har undertecknat avtalet. Fram

till att avtalet träder i kraft får varje fördragsslutande part då den lämnar sitt ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument eller vid en senare tidpunkt meddela att den anser sig vara bunden av avtalet i förhållande till någon annan fördragsslutande part som har lämnat ett likadant meddelande. Dessa meddelanden träder i

kraft trettio dagar efter dagen för mottagandet av meddelandet. Regeringen föreslår att Finland ska lämna ett sådant meddelande. Lagen om sätande i kraft av avtalet avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Inom det internationella samarbetet förekommer det handlingar med sekretessbelagd information som kan medföra betydande och omfattande skada på viktiga allmänna intressen om den obehörigen avslöjas. Därför måste man särskilt noga se till att sådant material behandlas som sig bör. Det är fråga om hur tillförlitliga olika stater är som parter inom det internationella samarbetet.

Det internationella informationssäkerhets-samarbetet, där Finland också medverkar, går traditionellt ut på att skydda utbyte av sekretessbelagd information som hör samman med diplomatisk verksamhet och samarbete mellan olika länders försvar respektive polisförvaltningar. Utöver frågor som omfattas av direkt statsansvar får de internationella åtagandena på området också ökande betydelse för det ekonomiska, industriella och teknologiska samarbetet. Säkerhetsskyddsklassificerad information behöver nyttjas inom allt fler företagsprojekt. Framför allt rör det sig då om myndigheters upphandlingar där staten måste lämna ut sekretesskyddade uppgifter till företag för att kunna teckna kontrakt.

Trots en rad försök har det inte visat sig vara möjligt att genomföra ett multilateralt avtal på informationssäkerhetsområdet. Den huvudsakliga orsaken är skillnader i nationell lagstiftning, förvaltningsstrukturer och förvaltningspraxis. I brist på en konvention har länder ingått bilaterala avtal. Finland har ingått många sådana avtal. Förvaltningsutskottet har senast behandlat en proposition om godkännande av överenskommelsen mellan Finland och Spanien om ömsesi-

digt skydd av säkerhetsklassificerad information (FvUB 12/2009 rd — RP 168/2009 rd). Avtalet har bl.a. gjort det möjligt för finländska företag att delta i projekt som kräver utbyte av särskilt känslig information. På så sätt har företagen bättre kunnat hävda sig i konkurrensen i anbudsförfaranden utomlands. Informationssäkerhetsförpliktelserna i avtalen har främst betydelse för hur myndigheter och privata som omfattas av skyldigheten ska behandla dokument och sörja för säkerheten i fråga om lokaler och personal.

Syftet med det nu aktuella avtalet är att skydda säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som utbyts mellan två eller flera nordiska länder som är fördragsslutande parter, eller mellan kontraktsparter inom de nordiska ländernas jurisdiktion, inom utrikes-, försvars-, säkerhets- och polisärenden eller i vetenskapligt, industriellt eller teknologiskt samarbete, eller som framtagits grundade på eller som härrör från de uppgifter som har utbytts.

Utskottet noterar att avtalet i två olika avseenden skiljer sig från liknande avtal som Finland tidigare ingått. För det första finns där en bestämmelse om skydd för information som lämnas ut, som föreskriver att parterna är förpliktade att följa principen om upprättande parts medgivande i enlighet med sina konstitutionella bestämmelser och andra nationella lagar och författningar. Avtalsparterna får inte delge tredje part eller medborgare i andra länder säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter enligt avtalet utan föregående skriftligt samråd med den upprättande parten. Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som mottagits av någon av parterna från en annan part får endast användas för det

syfte som angetts. Avtalsbestämmelsen innehåller alltså inte något direkt förbud mot att lämna ut uppgifter utan den upprättande partens medgivande, till skillnad från andra liknande avtal som Finland tidigare ingått.

Formuleringen beror på att den svenska lagstiftningen inte garanterar absolut sekretess på grundval av avtalet, utan frågan får avgöras från fall till fall utifrån en prövning av skaderekvisitet som baserar sig på den nationella lagstiftningen. Huvudregeln är att allmänna handlingar — också från andra stater — är offentliga och att avvikelser endast får göras om det är påkallat med hänsyn till rikets säkerhet eller dess förhållande till annan stat eller mellanfolklig organisation. Enligt uppgift har Sverige emellertid aldrig agerat i strid med en främmande stats sekretessbegäran. Lämnas sådana uppgifter ut utan tillstånd, kan det anses skada Sveriges relationer till den berörda staten, och då uppfylls skaderekvisitet.

Finland bör lämpligen inte ha mer omfattande sekretessskyldighet än andra parter. Därför innehåller 6 § 1 mom. i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet (588/2004) en klausul om att sekretessen är beroende av innehållet i respektive avtal eller annan internationell förpliktelse (FvUB 13/2010 rd

— RP 53/2010 rd). Bestämmelsen trädde i kraft den 1 november 2010 (885/2010).

Den andra väsentliga skillnaden är att avtalet får börja tillämpas innan det trätt i kraft internationellt mellan de stater som har slutfört sin egen nationella godkännandeprocédur. Hittills har Sverige och Norge slutfört sina respektive procedurer. Avsikten är att också Finland ska lämna in ett meddelande och därmed kunna tillämpa avtalsbestämmelserna i relationerna med Sverige och Norge innan avtalet träder i kraft internationellt.

Sammanfattningsvis anser utskottet att propositionen är behövlig och motiverad. Utskottet tillstyrker det generella säkerhetsskyddsavtalet om ömsesidigt skydd och utbyte av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige undertecknat den 7 maj 2010 och lagförslaget utan ändringar.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner avtalet i propositionen och

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 17 november 2010

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Antti Rantakangas /cent
medl. Thomas Blomqvist /sv
Juha Hakola /saml
Rakel Hiltunen /sd
Heli Järvinen /gröna
Oiva Kaltiokumpu /cent
Elsi Katainen /cent

Timo V. Korhonen /cent
Outi Mäkelä /saml
Petri Pihlajaniemi /saml
Raimo Piirainen /sd
Lenita Toivakka /saml
ers. Veijo Puhjo /vänst
Paula Sihto /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.